

Tillæg til Miljøtilladelse, jf. § 16b

Solholm I/S, Ryvejen 31, 8660 Skanderborg

2. september 2024

Skanderborg
Kommune

DATABLAD

Beliggenhed	Ryvejen 31, 8660 Skanderborg
Ejer	Solholm I/S, Jens Ole Holm og Birgit Hansen
Adresse	Ryvejen 31, 8660 Skanderborg
Tlf. nr.	6175 0507
E-mail.	solholmis@gmail.com
Matr. Nr. og Ejerlav	8e Mesing By, Mesing
CVR nr.	27854257
CHR. nr.	78568
Ejendoms nr.	6118
Driftsansvarlig	Jens Ole Peter Holm
Brugstype	Kvægbrug
Tilsynsmyndighed	Skanderborg Kommune
Godkendelses dato	2. september 2024

Indhold

1.	Kommunens afgørelse	4
1.1	Godkendt produktionsareal	4
1.1.1	Frist for udnyttelse	4
1.2	Vilkår	4
1.2.1	Generelle vilkår	4
1.2.2	Vilkår om produktionsareal	5
1.2.3	Vilkår om støj	6
1.2.4	Vilkår om håndtering af affald	6
1.2.5	Vilkår om bekæmpelse af skadedyr	6
1.2.6	Vilkår om egenkontrol	6
1.2.7	Vilkår til forebyggelse af uheld	7
1.2.8	Vilkår ved ophør	7
1.3	Offentliggørelser	7
1.4	Klagevejledning	7
1.5	Resume af tilladelse	8
2.	Ansøgning og Miljøvurdering	10
2.1	Lovgivningsmæssig baggrund	10
2.2	Beskrivelse af det ansøgte projekt	10
2.3	Produktionsareal og husdyrhold	11
2.4	Anlæg og Beliggenhed	12
2.4.1	Opbevaringskapacitet	12
2.4.2	Affald	12
2.5	Potentielle nabogener	13
2.5.1	Lugt	13
2.5.2	Skadedyr	14
2.5.3	Støj	14
2.5.4	Lys	14
2.5.5	Transporter til og fra ejendommen	14
2.6	Jord, grundvand og overfladevand	14
2.6.1	Jord og grundvand	14
2.6.2	Håndtering af overfladevand	15
2.7	Natur	15
2.7.1	Bilag IV arter	17
2.7.2	Skov	18
2.8	Landskabelige- og kulturhistoriske værdier	19

1. Kommunens afgørelse

1.1 Godkendt produktionsareal

Skanderborg Kommune meddeler hermed tilladelse til et samlet produktionsareal på 626 m² på Ryvejens 31, 8660 Skanderborg, matrikel nr. 8e, Mesing by, Mesing m.fl., bestående af:

- 626 m² stald til kvæg på dybstrøelse

Staldanlæggene kan med dette tillæg til eksisterende miljøtilladelse udnyttes fuldt ud inden for dyrevelfærdsreglerne.

Miljøtilladelsen meddeles i henhold til *Husdyrbrugloven*¹ – samt reglerne i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*², som begge har til formål at begrænse forurening og gener fra erhvervsmæssige husdyrbrug.

Afgørelsen er truffet på grundlag af ansøgning nr. 245695, herunder beregningsmodeller fra ansøgningssystemet og kommunens registreringer og vurderinger.

Det aktuelle projekt er vurderet ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*. Projektet forudsættes at leve op til de gældende vand- og naturplaner.

1.1.1 Frist for udnyttelse

Senest 6 år efter afgørelsen er meddelt, skal dette tillæg til miljøtilladelsen være udnyttet. Det vil sige at nyt byggeri skal være færdigmeldt og produktionen startet. Hvis en del af afgørelsen ikke er udnyttet, bortfalder den del som ikke er udnyttet.

Hvis miljøtilladelse inkl. tillæg ikke har været helt eller delvist udnyttet i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af tilladelsen, som ikke har været udnyttet.

1.2 Vilkår

Neden for er alle vilkår for husdyrproduktionen på ejendommen. Nye vilkår, udløst af dette tillæg til miljøtilladelsen, er skrevet med kursiv.

Konkrete bestemmelser i lovgivningen og bekendtgørelser, som generelt er gældende for alle husdyrbrug, er ikke stillet som vilkår for tilladelsen.

1.2.1 Generelle vilkår

1. Et eksemplar af nærværende miljøtilladelse inkl. dette tillæg skal til enhver tid være tilgængelig på landbruget, og driftspersonalet skal være orienteret om tilladelsens indhold.
2. Husdyrbrugets indretning og drift skal miljømæssigt være i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for tilladelsen, herunder de vilkår som er stillet for tilladelsen.

---

¹ Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. nr. 520 af 1. maj 2019

² Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug nr. 300 af 20. marts 2024

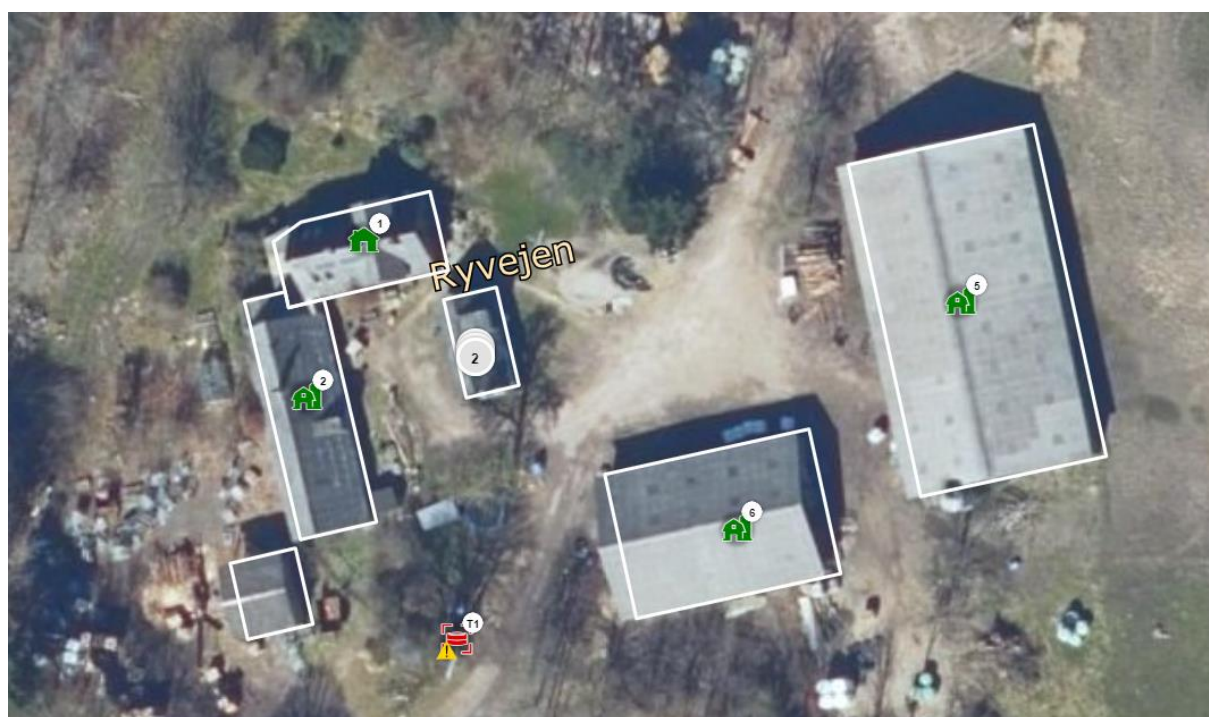
- Opbevaring af diesel og fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

1.2.2 Vilkår om produktionsareal

4. Tilladt produktionsareal

Stald og dyretype	Areal, m ²	Gulvtype	Teknologi
"Alle kvæg" på dybstrøelse (eksisterende stald, bygning 5)	292	Dybstrøelse	Ingen
"Alle dyr" på dybstrøelse (maskinhus ændres til stald, bygning 6)	356	Dybstrøelse	Udegående mindst 6 måneder om året
I alt	626		

Tabel 1-1 Tilladt produktionsareal

Oversigt over registrerede bygninger i BBR. Bygning 5 er "eksisterende stald" og bygning 6 er "Maskinhus, der ændres til stald".

Dyrene i de nye staldarealer, som godkendes med dette tillæg, er udegående mindst 6 måneder om året, hvilket betyder, at dyrene ikke må have adgang til disse staldafsnit og de skal tømmes for dybstrøelse. Dette er stillet som nye vilkår i dette tillæg.

- "Maskinhus, der ændres til stald, bygning 6" og 45 m² i "Eksisterende stald, bygning 5" skal være uden dyr og tomt for dybstrøelse mindst 6 måneder om året.
- Staldanlæggene kan med dette tillæg til miljøtilladelsen udnyttes inden for dyrevelfærdsreglerne, hvis disse vilkår er opfyldt.

1.2.3 Vilkår om støj

7. Husdyrbrugets bidrag til støjniveauet målt ved nabobeboelse i det åbne land må i intet punkt overstige følgende grænseværdier:

	Tidsinterval	Grænseværdi	Midlingstid
Hverdage	Kl. 07.00-18.00	55 dB(A)	Ref.tid 8 timer
Lørdage	Kl. 07.00-14.00	55 dB(A)	Ref.tid 7 timer
Lørdage	Kl. 14.00-18.00	45 dB(A)	Ref.tid 4 timer
Søn- og helligdage	Kl.07.00-18.00	45 dB(A)	Ref.tid 8 timer
Aften	Kl. 18.00-22.00	45 dB(A)	Ref.tid 1 timer
Nat	Kl. 22.00-07.00	40 dB(A)	Ref.tid ½ timer

Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter 1,5 m over terræn. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden. Støjens maksimale værdi må om natten ikke overstige 55 dB(A) ved boliger. Brugen af landbrugsredskaber i marken er undtaget fra støjgrænserne.

1.2.4 Vilkår om håndtering af affald

8. Affald skal opbevares på en måde, som ikke medfører forurening af omgivelserne, herunder jord, grundvand, vandløb eller luft.
9. Der skal foreligge dokumentation for korrekt bortskaffelse af affald f.eks. i form af kvitteringer fra aftagende firmaer.
10. Døde dyr skal anmeldes til afhentning senest inden for 24 timer efter konstatering af dødsfaldet. Hvis opbevaringen sker i en container, kan det vente indtil containeren er fuld, dog skal tilmelding til afhentning ske senest 5 dage efter påfyldning af containeren er begyndt.
11. Døde dyr skal i tidsrummet indtil afhentning opbevares således, at de er afskærmet mod hunde og vilde dyr på en måde, så der ikke opstår uhygiejniske forhold.

1.2.5 Vilkår om bekæmpelse af skadedyr

12. Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de til enhver tid gældende retningslinjer fra Miljøstyrelsen.
13. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.

1.2.6 Vilkår om egenkontrol

14. Det skal kunne dokumenteres at ovenstående vilkår er overholdt. Der skal føres en logbog eller produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:
- Dokumentation for håndtering af affald
  - Dokumentation for håndtering af dybstrøelse fra produktionsarealet.

- *Dokumentation for, at dyr i staldafsnittene tilladt med dette tillæg ikke har adgang til arealet i en 6 mdr. sammenhængende periode, og at stalden er lukket ned og blevet rengjort, inden for 14 dage efter dyrene går på græs.*

1.2.7 Vilkår til forebyggelse af uheld

15. Produktionen skal indrettes og drives således, at spild og andet utilsigtet udslip af forurenende stoffer forhindres og forebygges.
16. Flydende foder eller gødningsstoffer må ikke ved spild kunne afledes til dræn eller vandløb.
17. Ved uheld der afstedkommer risiko for forurening af miljøet, skal beredskabet straks orienteres via tlf. 112.

1.2.8 Vilkår ved ophør

Ved ophør af driften på ejendommen skal stalde m.v. rengøres og alle oplag af husdyrgødning, foder, affald og lignende bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.

1.3 Offentliggørelser

Første udkast til afgørelsen blev den 27. juni 2024 sendt i høring hos ansøger.

Konsekvenszonen er i ansøgningen beregnet til 95 m. Da der ikke ligger nabobeboelser inden for denne zone. Naboerne er blevet orienteret om udvidelsen inden der er truffet afgørelse.

Afgørelsen om dette tillæg til miljøtilladelse af husdyrproduktionen på Ryvejen 31, 8660 Skanderborg, er truffet den 2. september 2024, og offentliggøres på Skanderborg Kommunes hjemmeside, www.skanderborg.dk, den 6. september 2024.

1.4 Klagevejledning

Der kan efter kapitel 7 i *Husdyr godkendelsesloven* klages over kommunens afgørelse. Klagefristen udløber fire uger efter offentliggørelsen - det vil sige **senest den 4. oktober 2024**

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til her: [Miljø- og Fødevareklagenævnet \(naevneneshus.dk\)](http://naevneneshus.dk). Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan bestemme, at klagen har opsættende virkning. Udnyttelse af afgørelsen i klageperioden, og mens en eventuel klage behandles, sker derfor på eget ansvar.

Gebyret tilbagebetales, hvis:

- 1) Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves
- 2) Klageren får helt eller delvist medhold i klagen
- 3) Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi, klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis klager har indledt forhandlinger med ansøger og/eller kommunen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret – for eksempel hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Ifølge § 90 i *Husdyrgodkendelsesloven* kan afgørelsen desuden prøves ved domstolene. Et eventuelt sagsanlæg skal anlægges inden seks måneder efter, at afgørelsen er offentliggjort.

Følgende kan klage:

Ansøger, miljøministeren, Sundhedsstyrelsen samt enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af visse organisationer, som angivet i §§ 85-87 i *Husdyrgodkendelsesloven*.

Kopi af afgørelsen er sendt til:

Ansøger

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V – e-mail: ae@ae.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø – e-mail: dnSkanderborg-sager@dn.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund,

- Hovedkontor – e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Den centrale miljøafdeling, Worsaaesgade 1, 7100 Vejle – e-mail: lbt@sportsfiskerforbundet.dk
- Miljøkoordinator Leif H. Poulsen, Rosenhøj 16, 8670 Låsby - e-mail: lp@sportsfiskerforbundet.dk

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V – e-mail: natur@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening, lokalafdeling – e-mail: Skanderborg@dof.dk

Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N – e-mail: husdyr@ecocouncil.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark v./ Formand Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup – e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 1017 København K – e-mail: fbr@fbr.dk

Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Nord, Langelandvej 8, 8940 Randers SV – e-mail: senord@sst.dk

1.5 Resume af tilladelse

Beskrivelse af det ansøgte projekt

Det søges om en mindre udvidelse staldarealet i den eksisterende staldbygning samt ændret anvendelse i maskinhus til stald til "alle dyr" i dybstrøelse.

Fremadrettet bliver der således samlet 626 m² produktionsareal.

På produktionsarealerne må der produceres med hhv. dyretyperne og flexgrupperne "alle kvæg" og "alle dyr" på dybstrøelse. Dyrene er på græs i sommerhalvåret. Da det er en forudsætning for beregningerne i ansøgningssystemet, må en del af produktionsarealet ikke anvendes i 6 måneder af året.

Forurening og gener fra husdyranlægget

I ansøgningssystemet er beregnet spredning af lugt fra staldene i forhold til naboer og deposition af ammoniak på naturområder. Alle genegrænser fastsat i husdyrgodkendelsesloven er overholdt.

Landskabelige- og kulturhistoriske værdier

Der bygges ikke nyt. Der er således ingen konflikt med disse udpegninger i kommuneplanen eller med bygge- og beskyttelseslinjer jf. naturbeskyttelsesloven.

Afgørelse

Skanderborg Kommune tillader med denne afgørelse, at der kan produceres på de respektive produktionsarealer med flexgrupperne "alle kvæg" og "alle dyr" på dybstrøelse på et samlet produktionsareal på 626 m² på Ryvejen 31, 8660 Skanderborg.

2. Ansøgning og Miljøvurdering

2.1 Lovgivningsmæssig baggrund

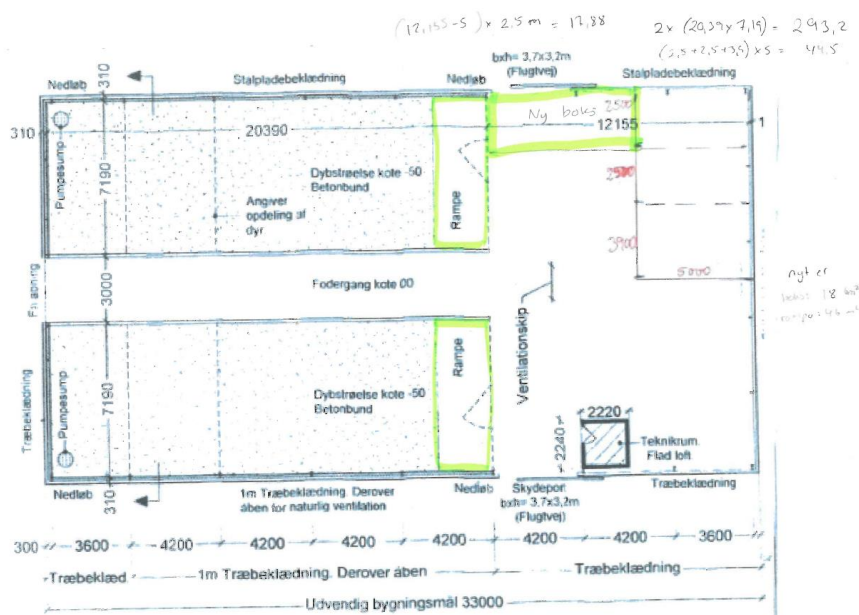
Når et husdyrbrug af den aktuelle type ønskes etableret, udvidet eller ændret til et staldareal med mere end 100 m², skal anlægget vurderes i henhold til §16b i *Husdyrbrugloven*. Denne miljøtilladelse er således udarbejdet efter *Husdyrbrugloven*, hvori EU's VVM-direktiv³ og IE-direktiv⁴ er indarbejdet.

I tilladelsen er der redegjort for konsekvenserne af at udvide husdyrholdet på bedriften, og for påvirkningen af miljøet i bred forstand. Bedriften har ikke biaktiviteter, der i sig selv er omfattet af IE-direktivet.

2.2 Beskrivelse af det ansøgte projekt

Udvidelsen af husdyrproduktionen vil ske i både den eksisterende stald og i maskinhuset, der ændres til stald. I den eksisterende stald, skal der etableres ca. 64 m² nyt produktionsareal, se figur 2.1. En del af gangarealet mellem den ene store dybstrøelsesboks og de mindre, bliver inddraget til stald (med dybstrøelse). Dette areal omfatter 18m².

Dertil søges om ændring så arealet på ramperne i de store dybstrøelsesbokse også indgår i produktionsarealet, da disse også udnyttes. Dette areal omfatter 46 m². Fremadrettet bliver der således et produktionsareal på 356 m² i den eksisterende stald.

Figur 2-1 Oversigt over den eksisterende stald inkl. det nye produktionsareal på 64 m² (gul).

³ Rådets direktiv 85/337/EØF om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet med senere ændringer (VVM: Vurdering af Virkninger på Miljøet).

⁴ IE-direktivet (Industrial Emissions Directive) samler syv eksisterende direktiver om industriemissioner i ét direktiv.

I maskinhuset, der ændres til stald, hvor flexgruppen "alle dyr, i dybstrøelse" kan være. Denne ændring af det eksisterende maskinhus til stald, betyder at det kan udnyttes fuldt ud som dybstrøelsesstald. I denne stald er der mulighed om fleksibilitet til at kunne have alle slags dyr på dybstrøelse. Produktionsarealet i maskinhuset er på 270 kvm. Dyrene er i stalden maksimalt 6 måneder af året.

2.3 Produktionsareal og husdyrhold

Husdyrbrugets produktionsramme reguleres ud fra produktionsarealets størrelse. Derudover har dyretyper og staldd typer, samt evt. anvendelse af miljøteknologier afgørende betydning for husdyrbrugets miljøbelastning.

Det samlede ansøgte produktionsareal på Ryvejen 31, 8660 Skanderborg, bliver 626 m², (se tabel 2). Skanderborg Kommune stiller vilkår om, at det angivne produktionsareal, dyretyper og staldd typer skal overholdes.

Udnyttelse af produktionsarealet er forudsat, at kvæg i den eksisterende stald (bygning 5) er udelukkende på græs i 6 sammenhængende mdr., uden adgang til 45 m² af produktionsarealet. Derudover skal dyrene i maskinhuset, der med dette tillæg ændres til stald (bygning 6) være 6 sammenhængende mdr. udelukkende på græs, uden adgang til 365m² produktionsareal).

Dyrene må ikke have adgang til staldarealerne i den de 6 måneder medregnede periode, og det forudsættes, at stalden tømmes for dybstrøelse, lukkes ned og rengøres inden for 14 dage efter dyrene er ude af stalden.

Staldanlæggene kan med dette tillæg til miljøtilladelsen udnyttes fuldt ud inden for dyrevelfærdsreglerne.

Tabel 2-1. Oversigt over stalde, dyretyper og produktionsareal på Ryvejen 31, under nudrift og ansøgt drift.

Staldnavn	Staldstørrelse	Dyre- og staldkategori	Produktionsareal
ANSØGT DRIFT			
Eksisterende stald (bygning 5)	594 m ²	Kvæg på dybstrøelse	356 m ²
NUDRIFT			
Eksisterende stald (bygning 5)	594 m ²	Kvæg på dybstrøelse	292 m ²

Tabel 3-2. Oversigt over stalde, dyretyper og produktionsareal på Ryvejen 31, under nudrift og ansøgt drift.

Staldnavn	Staldstørrelse	Dyre- og staldkategori	Produktionsareal
ANSØGT DRIFT			
Maskinhuset ændres til stald (bygning 6)	270 m ²	Alle dyr på dybstrøelse	270 m ²

2.4 Anlæg og Beliggenhed

Staldanlægget ligger samlet på adressen Ryvejen 31, 8660 Skanderborg. Afstanden til naboer, samlet bebyggelse, byzone og øvrige faste afstandskrav fremgår af tabel 2-3.

Tabel 2-4 Generelle afstandskrav jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen §§5 og 6 samt faktiske afstande fra anlægget.

	Generelle afstandskrav, m	Aktuel afstand, m
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25	Ca. 493 m
Almene vandforsyningsanlæg	50	Ca. 1,6 km
Vandløb (herunder dræn) og søer	15	Ca. 600 m
Offentlig vej og privat fællesvej	15	Ca. 200 m
Levnedsmiddelvirkosomhed	25	Mere end 25 m
Beboelse på samme ejendom	15	Ca. 26 m
Naboskel	30	Ca. 46 m
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde, Stjær	50	Ca. 3 km
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign. (Hårby)	50	Ca. 1,5 km
Nabobeboelse uden landbrugspligt	50	Ca. 200 m

Skanderborg kommune vurderer på den baggrund, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne fra anlægget begrænses til det niveau, som er opstillet i husdyrgodkendelsesloven, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug samt de supplerende vilkår for tilladelsen overholdes.

2.4.1 Opbevaringskapacitet

Der findes hverken gyllebeholder eller møddingsplads på ejendommen. Alle staldafsnit er med dybstrøelse, som tømmes ud minimum én gang årligt. Dybstrøelsen køres direkte til udbringning eller i markstak, når stalden tømmes.

Vi vurderer, at opbevaringskapaciteten vil være tilstrækkelig, og at kravet om opbevaringskapacitet til mindst ni måneder er overholdt.

2.4.2 Affald

Forøgelsen af dyreholdet vil medføre en større mængde døde dyr på ejendommen. Døde dyr afhentes af DAKA.

Opbevaring og bortskaffelse af affald skal følge det gældende regulativ for Skanderborg Kommune. Det kan til enhver tid ses på www.renosyd.dk.

Der er i regulativet bl.a. krav til opbevaring af farligt affald som f.eks. spildolie: Affaldet skal opbevares i godkendt emballage på en plads med tæt bund, der kan opsamle indholdet fra den største beholder, og pladsen skal være overdækket.

Skanderborg Kommune vurderer, at opbevaring og bortskaffelse af døde dyr sker på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende generelle regler overholdes.

2.5 Potentielle nabogener

2.5.1 Lugt

Den primære kilde til lugt er fra stalden. Afhængigt af vejrforholdene kan der forekomme lugtgener fra stalden.

Faktaboks

I *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* (bilag 3, pkt. B), er der fastsat lugtgenekriterier i forhold til de tre områdetyper: byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E^5 pr. m^3 luft. Lugtgenekriterierne kan betragtes som den maksimale, miljømæssigt acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype. Ved lugtgeneafstand forstås den beregnede mindste afstand fra staldanlægget til det pågældende område, hvor de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier med hensyn til de tre forskellige områdetyper netop er opfyldt. Lugtgenekriterierne er overholdt, hvis de fastsatte lugtgenegrænser på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E pr. m^3 luft ikke overskrides i mere end en procent af tiden.

Lugtgeneafstandene forøges efter nærmere regler, hvis der inden for 300 meter fra den del af byzone og den pågældende beboelse i samlet bebyggelse, der ligger nærmest det pågældende staldanlæg, er andre husdyrbrug med mere en ammoniakemission på mere end 750 kg N/år. Tilsvarende forøges lugtgeneafstanden, hvis der er andre sådanne husdyrbrug inden for 100 meter fra enkeltbolig uden landbrugspligt. Dette sker for at indregne effekten (den kumulative effekt) af den mulige lugtpåvirkning som andre husdyrbrug i området måtte give anledning til.

Lugtgeneafstandene formindskes efter nærmere regler, hvis staldanlægget ligger nord for den pågældende områdetype. Dette begrundes med, at den hyppigste vindretning i Danmark er vestlig og sydvestlig, og at nordenvind typisk forekommer i vinterhalvåret, hvor de relativt lave temperaturer, som regel medvirker til at dæmpe lugtafgivelsen.

Tabel 2-5 Beregnede lugtgene afstande i husdyrgodkendelse.dk.

Områdetype	Lugtgeneafstand, ansøgt drift,	Faktisk afstand fra staldanlægget
Byzone, 5 OU	98,2	3 km
Samlet bebyggelse, 7 OU	55,2	1,4 km
Enkeltbolig ⁶ , 15 OU	31	260-360 m

Beregningen er foretaget ud fra en forudsætning om, at der er kun er dyr i de nye staldafsnit stalde, 6 måneder. om året. Alle geneafstande er overholdt.

⁵ OU_E = Lugt-enheder (Odour Units) bestemt efter den europæiske standard for lugtanalyse, hvor 1 OU_E er grænsen for, hvornår den pågældende lugt kan erkendes.

⁶ Beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt efter *Landbrugslovens* regler samt beboelsesbygninger, der ejes af driftsherren, indgår ikke.

I praksis vil dyrene være på græs en stor del af året.

Skanderborg Kommunen vurderer på den baggrund, at lugtgenekriterierne overholdes, når gældende regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen og de stillede vilkår i denne afgørelse overholdes.

2.5.2 Skadedyr

Fluer i stor mængde kan give anledning til gener hos naboer, selvom disse ligger langt væk. I takt med, at dyreholdet forøges, vil der være risiko for en større mængde skadedyr på ejendommen.

Hvis der opstår fluegener hos naboerne, kan der komme krav om systematisk fluebekæmpelse.

2.5.3 Støj

Der kan opstå støj i forbindelse med blanding af foder og fodring. Det vurderes, at husdyrbruget skal overholde støjgrænserne for ”Type 3. Blandet bolig og erhverv” i støjvejledningen nr. 5 / 1984. Disse støjgrænser er anbefalet af Miljøstyrelsen for landbrugsvirksomheder i det åbne land.

Der er opstillet et vilkår i forbindelse med støj, som vil komme i anvendelse, hvis der kommer klager over støj fra ejendommen.

2.5.4 Lys

Der ændres ikke på udendørsbelysningen omkring staldbygninger.

2.5.5 Transporter til og fra ejendommen

Det samlede antal transportere til og fra produktionsanlægget forventes at være tilsvarende, som fremgår i eksisterende miljøtilladelse. Der er ikke væsentlige ændringer i den fremtidige drift og nuværende produktion til dette tillæg til miljøtilladelsen.

Skanderborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at transporterne til og fra husdyrbrugets produktionsanlæg ikke vil være til væsentlig gene for nabobeboelser og omgivelserne i øvrigt, når de til enhver tid gældende generelle regler og de supplerende vilkår for tilladelsen overholdes. Vi ser derfor ingen grund til at regulere transporterne på husdyrbrugets interne veje.

Færdsel på offentlig vej er omfattet af færdselsloven, hvor politiet er myndighed, og kan derfor ikke reguleres i denne tilladelse.

2.6 Jord, grundvand og overfladevand

Risiko for forurening af jord, grundvand og overfladevand er som udgangspunkt sikret via anden lovgivning.

2.6.1 Jord og grundvand

Anlægget er placeret inden for et område udpeget som følsomt drikkevandområde.

Skanderborg kommune vurderer, at den gældende bekendtgørelse om olietanke sikrer mod olieforurening af jord og grundvand.

I forbindelse med tidligere miljøtilsyn er det oplyst, at der ikke opbevares eller håndteres sprøjtemidler på ejendommen.

2.6.2 Håndtering af overfladevand

Da der ikke bygges nyt, forbliver håndtering af overfladevand uændret.

2.7 Natur

Af tabel 2-6 fremgår størrelsen af den samlede ammoniakemission i nudrift og ansøgt drift fra staldene, som den er beregnet på www.husdyrgodkendelse.dk.

Med dette tillæg til miljøtilladelsen vil ammoniakemissionen beregningsmæssigt i forhold til nudrift stige med 333 kg NH₃-N pr. år og tilsvarende i forhold til 8 årsdrift vil det stige med 207 kg NH₃-N pr. år.

Tabel 2-6 Beregnet ammoniak emission fra de ansøgte stald anlæg.

Ammoniakemission	Kg kvælstof (N) pr. år
Nudrift	257
Ansøgt drift	590
Meremission i forhold til nudrift, som følge af udvidelsen:	333
Meremission i forhold til 8 årsdrift, som følge af udvidelsen:	207

Faktaboks

Hovedparten af ammoniakdepositionen (kvælstofnedfald) fra et husdyrbrug vil - afhængigt af flere forhold - på et tidspunkt blive afsat i landskabet i større eller mindre afstand fra kilden. Størstedelen af den ammoniakdeposition, som direkte kan henføres til et husdyrbrug, vil formentlig ske i terrænet inden for ca. 1 kilometers afstand fra produktionsanlægget. Ammoniakdeposition er som regel til ugunst for opretholdelse af de naturtyper, der kun har brug for en begrænset næringsstofmængde for at kunne trives. Kommunen er forpligtiget til, at vurdere ammoniakdepositionen i forhold til omkringliggende natur.

I henhold til § 7 i *Husdyrgodkendelsesloven* er etablering, udvidelse og ændring af anlæg på husdyrbrug, der er eller derved bliver større end 15 dyreenheder, ikke tilladt, hvis stald eller gødningsopbevaringsanlæg ligger i en afstand på mindre end ti meter til, eller helt eller delvis inden for, nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende **inden for** internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder) eller nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende **uden for** internationale beskyttelsesområder.

Jævnfør *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* bilag 3, indeles naturtyperne, omfattet af *Husdyrgodkendelseslovens* § 7, i tre kategorier:

Kategori 1-natur. Naturområder beliggende **inden for** internationale naturbeskyttelsesområder, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagt af Naturstyrelsen.

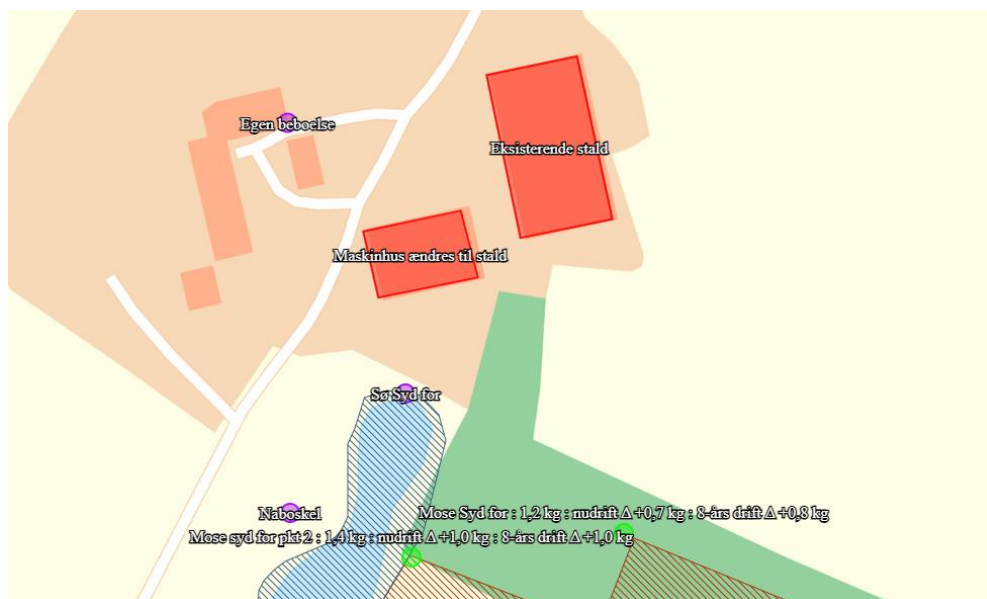
Kategori 2-natur. Naturområder beliggende **uden for** internationale naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om naturtyperne: højmoser, lobeliesøer, heder større end ti ha, som er omfattet af *Naturbeskyttelseslovens*⁷ § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af *Naturbeskyttelseslovens* § 3.

Kategori 3-natur. Ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af kategori 1- og 2-natur: heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter *Naturbeskyttelseslovens* § 3, og ammoniakfølsomme skove, der er beliggende **uden for** de internationale naturbeskyttelsesområder.

Der er fastsat forskellige beskyttelseskrav i forhold til de forskellige naturtyper. Den tilladte maksimale **total**deposition fra et husdyrbrug til kategori 1-natur er afhængig af antallet af husdyrbrug i nærheden (Antallet af andre husdyrbrug i området er defineret efter nærmere regler om vurdering af kumulation). Hvis der ikke er andre husdyrbrug, må der fra husdyrbruget, der søger om en miljøgodkendelse, være en **total**deposition på 0,7 kg N pr. ha pr. år. Er der ét husdyrbrug ud over husdyrbruget, der søger, falder den tilladte **total**deposition til 0,4 kg N pr. ha pr. år, og endelig, hvis der er mere end ét husdyrbrug udover husdyrbruget der søger, må **total**depositionen fra husdyrbruget, der søger om en miljøgodkendelse, maksimalt være 0,2 kg N pr. ha pr år.

Den maksimale tilladte **total**deposition til kategori 2-natur er 1,0 kg N pr. ha pr. år, mens den maksimale tilladte **mer**deposition til kategori 3-natur som udgangspunkt er 1,0 kg N pr. ha pr. år.

Kommunen kan i konkrete tilfælde tillade en merdeposition til kategori 3-natur, der er større end 1,0 kg N pr. ha pr. år, men kan ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N pr. ha pr. år. Kommunen skal efter nærmere kriterier foretage en konkret vurdering af, om der er tale om særlige regionale eller lokale naturinteresser og af, om der skal stilles krav til den maksimale kvælstof-merdeposition.

Figur 2-2 Punkter der er beregnet ammoniakdeposition til omkring ejendommen.

⁷ Lovbekendtgørelse nr. 951 af 3. juli 2013 af lov om naturbeskyttelse (med senere ændringer).

Alle naturområderne, der er beregnet ammoniakdeposition til, at omfattet naturbeskyttelseslovens § 3, og potentielt kategori 3-natur i husdyrgodkendelsesloven.

Den nærmeste kategori 3 natur er ”mose syd for pkt 2” er naturtypen mose, som befinder sig hhv. 68 m. og 86 m. fra maskinhus, der ændres til stald og den eksisterende stald. Den beregnede merdeposition for den nærmeste naturtype er 1,0 kg N/ha/år.

Mer-depositionen er i alle afstande til kategori 1-3 mindre end 1 kg N/ha/år, og der er derfor ikke lovgrundlag for at stille krav om reduktion af depositionen. Derfor har Skanderborg Kommune ikke vurderet yderligere på disse naturområder.

Nærmeste kategori 2-natur er et overdrev ca. 830 m nord for ejendommen. Beregningerne i ansøgningssystemet viser, at totaldepositionen til overdrevet er 0 kg N/ha/år.

Nærmeste Natura2000-område ligger længere væk. Dermed ligger nærmeste kategori 1-naturområde også længere væk. Depositionen til naturområdet vil også her være 0 kg N/ha/år.

Da hverken kategori 1- eller kategori 2-naturområder vil blive påvirket af produktionsudvidelsen, er en beskrivelse af områderne undladt.

2.7.1 Bilag IV arter

Faktaboks

Af EF-habitatdirektivets⁸ bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter, som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder/habitat-områder eller udenfor. På den baggrund må der eksempelvis ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rasteområder.

De bilag IV arter, der findes i området, og som er relevant i forbindelse med det ansøgte produktionsareal, er stor vandsalamander. Stor vandsalamander har kendte, men spredte forekomster i området. Stor vandsalamander yngler i rene vandhuller, og kan bruge alle vandhuller som rastesteder. Den overvintre på land.

Derudover er der registeret Butsnudet frø i 2014 i et vandhul 160 meter nordøst for den eksisterende staldbygning.

Ammoniakdepositionen fra produktionen til vandhuller i nærheden vurderes at være ubetydelig i forhold til den næringsstoffilførsel, der sker med vand fra omkringliggende marker. Stor vandsalamanders leversteder vurderes dermed ikke at blive påvirket af produktionsudvidelsen.

Arter af flagermus kan også forekomme, men er ikke relevante i forbindelse med nærværende udvidelse, da der ikke vil være indgreb i potentielle yngle- og rasteområder for flagermus.

⁸ EF-habitatdirektivet fra 1992 (*Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter* (med senere ændringer)).

2.7.2 Skov

Nærmeste potentiel kvælstoffølsom skov ligger ca. 1800 m sydøst for ejendommen. Beregninger i ansøgningsystemet viser, at depositionen i nærmeste punkt i skoven er 0 kg N/år.

Faktaboks

En skov er defineret som et areal, der er større end ½ ha og mere end 20 m bred, som er bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer.

En skov er ammoniakfølsom, når:

- der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«,
- skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jord bunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller
- der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25, og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens natur værdi.

Årsagen til at gamle skove er ammoniakfølsomme er, at både løv- og nåleskov har en tålegrænse for kvælstofdeposition på 10-20 kg N/ha/ år. Det, som kan skades i skoven, er dels vækstforhold og plantearter via ændringer i jordbundskemien, dels andre følsomme organismer, og endelig i ekstreme tilfælde selve træernes bladvæv og andre planters væv.

Ændring af jordbundskemien har normalt kun uvæsentlig betydning i skov plantet på tidligere landbrugsjord, idet den tidligere kalkning, pløjning og gødskning under landbrugsdyrkningen modvirker ændringerne. I gamle skovområder, som ikke er etableret på tidligere landbrugsjord i de sidste par hundrede år, er jordbunden derimod følsom.

Skov opstået ved tilgroning af naturarealer for mindre end ca. 200 år siden indtager en mellemstilling. Ved en vurdering af ammoniakfølsomhed har det derfor betydning, om skoven har en jordbund, som har båret skov i kort eller lang tid. Jo længere tid, des mere følsom. Hvis jordbunden har været dyrket som landbrugsjord, inden skoven blev etableret og inden for de sidste par hundrede år, er jordbunden mindre følsom.

For at kunne afklare om en skov er ammoniakfølsom, indhentes yderligere oplysninger. Jf. den ovenfor nævnte definition på ammoniakfølsom skov er det således nødvendigt at indhente oplysninger om, hvorvidt der har været skov på arealet i lang tid (mere end 200 år), eller at indhente oplysninger om, hvorvidt der er naturskovsindikerende eller gammelskovsarter i skoven.

Oplysninger om hvilke skove, der har gammel skovjordbund, må sammenstilles ud fra tilgængeligt kortmateriale. Hvis skoven både findes på kort fra ca. 200 år siden og i dag, og der ikke er kort, der viser, at skoven i mellemtiden var væk i en periode, må skoven anses for at have gammel

skovjordbund. Selve træernes alder i skoven spiller kun en rolle, hvis nogle af dem er over 200 år. I så fald er der også tale om gammel skovjordbund. Oplysninger om hvilke skove, der er selvgroede på tidligere uopdyrket naturareal, må søges på tilsvarende vis ved at sammenholde data fra kort.

Desuden vil der være tale om en ammoniakfølsom skov, hvis den rummer en eller flere af de arter, der er naturskovindikerende eller gammelskovsarter, og som er på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovloven. Det følger heraf, at en skov godt kan være ammoniakfølsom, fordi den rummer naturskovindikerende eller gammelskovsarter, selv om der ikke har været skov på arealet i meget lang tid – mere end 200 år. I de fleste tilfælde vil en skov, der rummer sådanne arter, dog være en gammel skov.

2.8 Landskabelige- og kulturhistoriske værdier

Husdyrbrugets beliggenhed skal vurderes i forhold til forskellige udpegninger og beskyttelseshensyn i kommuneplanen og fredninger m.v. Det vil sige relevante bygge- og beskyttelseslinjer, fredede fortidsminder, beskyttede sten- og jorddiger, fredede områder samt landskabelige og kulturhistoriske værdier.

Faktaboks

Bevaringsværdige landskaber

Landskaberne i Skanderborg Kommune er meget varierende med forskellige landskabelige værdier. Fra det kuperede dallandskab øst for den jyske højderyg til det flade slettelandskab med hede og plantager vest for højderyggen. De bevaringsværdige landskaber i kommunen er udpeget i kommuneplanen ud fra forskellige grundlag, hvorfor de forskellige tiltag, for at beskytte dem, ikke er ens.

I Kommuneplan'16 for Skanderborg Kommune er der udpeget bevaringsværdige landskaber, hvor der er tale om både "værdifulde landskaber" og "uforstyrrede landskaber", som i nogle områder er sammenfaldende.

I kommuneplanen er der foretaget en afvejning af landskabsinteresserne i hele kommunen. Det betyder, at det er de vigtigste landskabelige bevaringsværdier i kommunen, der skal bevares og beskyttes. Det vil sige de landskaber, der i kraft af dramatik, mangfoldighed eller monotoni besidder en særlig fortællerværdi, æstetisk værdi eller rekreativ værdi.

De "*værdifulde landskaber*" er landskaber, som rummer en stor fortællerværdi, f.eks. ådalene i de store åsystemer med deres søer og dalstrøg, bakkeøerne på smeltevandssletterne samt hederne og plantagerne. I de værdifulde landskaber kan man ofte aflæse hvordan landskabet er skabt, f.eks. er Søhøjlandet mod øst stærkt præget af den sidste istid, isens bevægelser og isens afsmeltning.

De "*uforstyrrede landskaber*" er landskaber, som generelt er almindelige, sammenhængende landskabsområder i det åbne land og er præget af landbrug og skovbrug, mindre landsbyer, bebyggelser og småveje m.m., spredt i landskabet. At landskabet er uforstyrret betyder, at landskabet som udgangspunkt, ikke er visuelt og støjfølsomt påvirket af større tekniske anlæg som f.eks. større

el-ledningsnet, veje, store produktionsanlæg, vindmøller, master, større virksomheder og større by- og sommerhusområder.

Geologiske værdier

I Kommuneplan'16 for Skanderborg Kommune er der også udpeget "*geologiske bevaringsværdier*".

Geologiske værdier omfatter lag i jorden eller sammenhængende landskabsformer, også kaldet profiler. De har betydning for forskning, undervisning og fortællingen om landskabets tilblivelse. Det er derfor vigtigt, at der er adgang til de geologiske værdier, og at de ikke bliver sløret af beplantning, byggeri og andre former for anlæg.

De fleste geologiske værdier indeholder betydelige fortællinger om en egn's natur og kultur. Skanderborg Kommune rummer fortællingen om isens betydning for landskabets dannelse. "Det midtjyske Søhøjland" mellem seneste istids hovedopholdslinje og den Østjyske Israndslinje.

Faktaboks om kulturhistorie

Landskabet i Skanderborg Kommune er præget af menneskets virke igennem årtusinder. Overalt finder vi historiske spor, der fortæller om samfundsudviklingen og om, hvordan mennesket har påvirket omgivelserne. Mange af de historiske spor er kulturhistoriske værdier, der har så stor værdi for formidlingen af og betydningen for vores kulturforståelse, at de er værd at bevare og derfor fortjener en særlig beskyttelse.

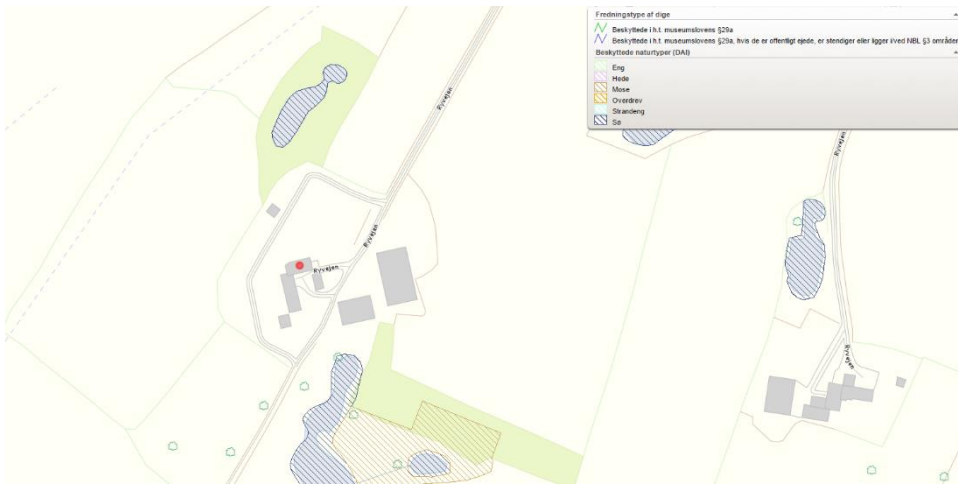
De kulturhistoriske værdier kan både omfatte enkeltstående elementer og hele kulturmiljøer, som f.eks. kirker, kirkegårde og deres omgivelser, fortidsminder som gravhøje og arkæologiske fund, fredede og bevaringsværdige bygninger og anlæg, sten- og jorddiger, alléer og levende hegn samt kulturmiljøer, der afspejler en bestemt tidsepoke eller en landsbytype.

Udpegningen betyder ikke, at der ikke kan ske udvikling inden for eller umiddelbart uden for de udpegede værdier. Det skal dog sikres, at udviklingen sker med viden om, og under hensyntagen til de kulturhistoriske værdier så det undgås, at de kulturhistoriske elementer og spor går tabt og bliver forringet.

Kommuneplanens udpegning fremhæver de særligt værdifulde kulturhistoriske træk i kommunen. Der er i Skanderborg Kommune udpeget "bevaringsværdigt kulturmiljø".

Udvidelsen foretages i eksisterende bygninger. Da der ikke opføres nyt byggeri påvirkes hverken landskab eller kulturhistorie af denne udvidelse.

Der findes flere beskyttede sten- og jorddiger i nærheden, som er beskyttet efter § 29 a i Museumsloven. Der må ikke foretages ændring af tilstanden af disse diger, medmindre kommunen har meddelt dispensation hertil (se figur 2-3).

Figur 2-3 Beskyttede diger omkring ejendommen.